

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 26. novembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 219/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Latvijas Sodū izpildes
kodeksa 45. panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas
Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ilglaicīgo satikšanos laikā notiesātajam atļauts
uzturēties kopā ar radniekiem – vecākiem, bērniem, adoptētājiem, brāļiem un māsām,
vectēvu, vecmāti, mazbērniem vai laulāto. Ar brīvības atņemšanas iestādes
priekšnieka lēmumu var tikt atļautas ilglaicīgās satikšanās arī ar citu personu, ja līdz
soda izciešanas sākumam notiesātajam ar šo personu ir bijusi kopēja saimniecība vai
kopīgs bērns.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts kopsakarā ar 18. panta pirmās daļas 4. punktu, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, prasa pamatot, ka apstrīdētais likums attiecas uz tādām pieteikuma iesniedzēja tiesībām, kas ietilpst kādu Satversmē noteiktu pamattiesību tvērumā un pastāv tieši viņa pamattiesību aizskārums (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības vēlas, lai viņam tiktu nodrošināta iespēja ilglaicīgās satikšanas laikā uzturēties kopā ar draugiem. Taču

apstrīdētā norma liedzot Pieteikuma iesniedzējam šādu iespēju, un tādēļ nesamērīgi ierobežojot viņam Satversmes 96. pantā ietvertās pamattiesības.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ietver tiesības dibināt un attīstīt attiecības ar citiem cilvēkiem (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2008-42-01 8. un 10. punktu*). Persona, kas izcieš sodu ieslodzījuma vietā, saglabā savas pamattiesības, tostarp tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (*sal. sk. Satversmes tiesas 2008. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2008-02-01 9.1. punktu*). No Satversmes tiesas judikatūras izriet, ka Satversmes 96. panta tvērumā ietilpst ieslodzīto personu tiesības tikties ar ģimenes locekļiem un citām personām (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. 2020-21-01 9.1. punktu*).

Latvijas Soduzpildes kodeksa 45. panta pirmā daļa noteic, ka ar brīvības atņemšanu notiesātajiem šajā kodeksā noteiktajā kārtībā un apjomā ir iespējas satikties ar radniekiem un citām personām bez brīvības atņemšanas iestādes pārstāvja klātbūtnes: īslaicīgi – uz laiku no vienas stundas līdz divām stundām, lai veicinātu sociāli lietderīgu saikņu saglabāšanu un atjaunošanu, ilglaicīgi – uz laiku no sešām līdz četrdesmit astoņām stundām, lai veicinātu radniecisko un ģimenes sakaru saglabāšanu. Apstrīdētā norma noteic to personu loku, ar kurām ieslodzītajai personai atļauts tikties ilglaicīgās satikšanās laikā, proti, ieslodzītajai personai atļauts uzturēties kopā ar vecākiem, bērniem, adoptētājiem, brāļiem un māsām, vectēvu, vecmāti, mazbērniem vai laulāto, kā arī ar citu personu ar brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmumu, ja līdz soda izciešanas sākumam notiesātajam ar šo personu ir bijusi kopēja saimniecība vai kopīgs bērns.

Pieteikumā ir citēta Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, kā arī pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par Satversmes 96. panta saturu. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridisks pamatojums tam, ka Satversmes 96. pants ietver ieslodzītās personas tiesības tikties ar draugiem tieši ilglaicīgās satikšanās laikā. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis pamatojumu savam pamattiesību aizskārumam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā, 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta
piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 219/2021).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš